

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»
ОПП «МЕНЕДЖМЕНТ В ГАЛУЗІ МОРСЬКОГО ТА
РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ»
(в новій редакції)

УДК 65

Затверджено рішенням Вченої ради ДІНУОМА, як методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня бакалавр спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту» від «26» вересня 2023, протокол № 2(29)

Рецензент:

Смирнова І.М. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-педагогічної роботи Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»

Методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня бакалавр спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту» / [уклад. Биковець Н.П., Гайдаржи А.І.]; – Ізмаїл: ДІНУОМА, 2023. – 27 с.

Методичні вказівки підготовлені для здобувачів освіти випускного курсу спеціальності 073 «Менеджмент» ОПІ «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту». Вони мають на меті допомогти здобувачам у написанні кваліфікаційної роботи.

УДК 65

ЗМІСТ

1. Мета та завдання кваліфікаційної роботи.....	4
2. Вимоги до написання кваліфікаційної роботи	7
3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	12
4. Захист кваліфікаційної роботи	16
4.1. Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат.....	16
4.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи і рецензування	17
4.3. Публічний захист та критерії оцінювання.....	18
4.4. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	20
Список використаних джерел.....	23
Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки роботи.....	24
Додаток Б. Зразок завдання на виконання роботи	25
Додаток В. Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи	26
Додаток Г. Зразок оформлення допоміжних матеріалів	26

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота – це індивідуальна робота, яка виконується здобувачами вищої освіти на завершальному етапі здобуття степеня вищої освіти в Дунайському інституті Національного університету «Одеська морська академія» (далі – ДІНУОМА) після засвоєння теоретичного курсу та проходження відповідної практики за освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту». Кваліфікаційна робота є формою підсумкової атестації випускників.

Кваліфікаційна робота передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих й інших завдань, розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних з темою роботи. Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної проблеми в певній сфері із застосуванням теорій та методів науки. Виконання кваліфікаційної роботи відображує рівень набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь, навичок та здатність до професійної діяльності як фахівця.

Під час виконання кваліфікаційної роботи здобувач набуває навички вивчати та узагальнювати літературні джерела, обліково-звітні матеріали установ, вирішувати практичні завдання, розробляти обґрунтовані висновки та пропозиції, прогнозувати проблемні організаційно-економічні ситуації, використовувати найбільш ефективні методи та засоби вирішення проблем, що розглядаються у роботі, оцінювати можливу результативність та ефективність одержаних результатів.

Перелік компетентностей випускника та очікувані програмні результати навчання:

Загальні компетентності

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

Фахові компетентності

ФК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації

ФК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту

ФК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом

ФК13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності

ФК16. Здатність до критичного мислення, оцінки економічних і соціальних аспектів діяльності підприємств морської та річкової галузі

ФК17. Здатність організовувати діяльність в галузі морського та річкового транспорту

ФК18. Розв'язання практичних проблем управління транспортними потоками у тому числі на підприємствах морського та річкового транспорту

ФК19. Здатність управляти фінансово-економічним розвитком підприємств морського та річкового транспорту

Програмні результати навчання

ПРН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень

ПРН10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації

ПРН17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

ПРН18. Демонструвати навички застосування статистичних та економічних методів оцінки діяльності підприємств морського транспорту

ПРН19. Демонструвати навички моніторингу змін у законодавстві, та

забезпечення правомочності рішень у морегосподарському секторі

ПРН20. Виявляти та розв'язувати складні задачі у галузі морського та річкового транспорту, що потребують інтеграції знань в умовах неповної інформації

У процесі виконання кваліфікаційної роботи здобувач повинен проявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін для самостійного вирішення конкретних завдань підприємств, організацій, фірм, установ, які здійснюють діяльність в галузі морського та річкового транспорту;

- вміння самостійно опрацьовувати та обґрунтовувати конкретні організаційні, економічні та соціальні проблеми галузі, підприємства;

- вміння самостійно систематизувати та аналізувати літературу з теми, володіти методикою досліджень, узагальнень та логічного викладу матеріалу розробляти наукові висновки, визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ при вирішенні конкретної проблеми.

Мета кваліфікаційної роботи визначає загальну стратегію наукового дослідження та конкретний напрямок наукового пошуку. Формування мети супроводжується визначенням конкретних завдань, які передбачається визначити відповідно до поставленої мети.

Вибір рішень – це завдання здобувача вищої освіти, який як автор роботи, відповідає за їх прийняття, правильність отриманих результатів та достовірність представленої інформації, а керівник направляє здобувача та допомагає оцінити можливі варіанти рішень.

Пошук літературних джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів, реферативних журналів, бібліографічних довідників, засобів Інтернету. В процесі підготовки до написання кваліфікаційної роботи підбираються і вивчаються літературні джерела, складається бібліографія. Особливу увагу необхідно приділити періодичним виданням і засобам Інтернету, де оперативно публікуються результати наукових досліджень.

2. ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка дає змогу виявити рівень засвоєння здобувачем теоретичних знань та практичної підготовки, здатність до самостійної роботи на первинних посадах відповідно до узагальненого об'єкта діяльності.

В процесі виконання кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватись академічної доброчесності у відповідності до Рамкового Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Одеська морська академія», а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної роботи має бути цілісним, логічним, доказовим, пояснювальним та науково аргументованим.

Кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам:

- містити науковий аналіз предмета дослідження;
- результати особисто проведених комплексних досліджень та аналіз прикладних проблем відповідно до узагальненого об'єкта діяльності;
- вносити і обґрунтовувати реальні пропозиції щодо вдосконалення різних аспектів професійної діяльності відповідно до предмета дослідження;
- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

Вибір теми кваліфікаційної роботи. Тема кваліфікаційної роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження має бути її актуальність щодо сучасних

тенденцій розвитку науки і практики у галузі управління та адміністрування.

Теми кваліфікаційних робіт формуються відповідно до напрямів освітньо-професійної програми, науково-дослідної тематики кафедри, сучасних досягнень науки у предметній області сфери професійної діяльності.

Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

З орієнтовним переліком тем кваліфікаційних робіт здобувачі можуть ознайомитись на кафедрі. Особі, яка навчається, надається право обрати керівника та тему кваліфікаційної роботи, визначену кафедрою, або запропонувати свою з обґрунтуванням доцільності її розробки. Керівниками кваліфікаційних робіт бакалаврів можуть призначатись лише провідні науково-педагогічні працівники закладу.

Теми робіт та керівники затверджується наказом директора інституту на підставі протоколу кафедри.

Структура кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із:

- титульної сторінки (Додаток А);
- завдання на кваліфікаційну роботу (Додаток Б);
- змісту (Додаток В);
- вступу;
- основної частини;
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків;
- анотації.

Титул є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і оформлюється відповідно до вимог стандарту та вимог ДІНУОМА.

Завдання на кваліфікаційну роботу містить мету, об'єкт і предмет дослідження, розгорнутий зміст (план) роботи та календарний графік виконання роботи. Завдання затверджується керівником кваліфікаційної роботи та завідувачем кафедри.

В анотації, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається основний зміст та результати дослідження. Анотація подається українською мовою та розміщується на окремому аркуші.

Зміст кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується науковим керівником, розміщується, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки, анотацію.

У вступі кваліфікаційної роботи зазначаються: проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми, мета і завдання досліджень; формулюється об'єкт і предмет досліджень, методи наукових досліджень. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Об'єкт дослідження кваліфікаційної роботи – це процес або явище, що створює проблемну ситуацію обрану для вивчення.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є соціально - економічні закономірності функціонування та розвитку об'єкта, різноманітні його якості, властивості тощо. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Методи досліджень – спосіб набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності.

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів (теоретичний, дослідницько-аналітичний, рекомендаційний) і підрозділів (по три в кожному розділі), які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень,

статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У першому теоретичному розділі основної частини розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета наукового дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступному розділі власних наукових досліджень.

Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків та тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, зарубіжних джерелах, виданнях, у т.ч. з наукометричних баз.

Розглядаються різні підходи до вирішення поставленої проблеми, здійснюється їх оцінка. Обов'язково повинні мати місце посилання на використані джерела.

У другому дослідницько-аналітичному розділі здобувач, використовуючи фактичний матеріал і зібрану інформацію, аналізує та розкриває зміст питань. Другий розділ має аналітичну спрямованість, присвячується комплексному аналізу стану існуючих проблем підприємства, на прикладі якого виконується робота. У розділі необхідно визначити особливості розвитку, недоліки та причини, що їх обумовлюють, шляхи можливого усунення, оцінку позитивних і негативних сторін, виявлення резервів підприємства. Розділ розглядається з точки зору обґрунтування, заходів та рекомендацій. Закономірність, обґрунтованість досліджень повинні базуватися на реальних матеріалах.

Третій рекомендаційний розділ має містити взаємопов'язані підрозділи, в яких поступово надано конкретні науково-обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення управління та підвищення ефективності діяльності підприємств, установ, організацій. У цьому розділі розкривають також зміст і результати

власних досліджень, які мають практичне значення. Третій розділ роботи включає розробку інноваційних рекомендацій, пропозицій, шляхів, спрямованих на удосконалення діяльності підприємства.

Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити кваліфікований аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі.

У висновках кваліфікаційної роботи рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні практичні результати, що одержано, рекомендації щодо їх практичного використання.

Формулювання висновків повинно базуватися на матеріалах основної частини роботи відповідно до поставлених завдань.

Обсяг висновків, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання, а також ті, які використано при викладі конкретних положень. Список складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету.

У додатках наводяться допоміжні матеріали: копії документів, витяги із нормативно-правових документів, звіти, інструкції/положення/правила, результати соціологічних та маркетингових досліджень, громіздкі таблиці, рисунки тощо.

Рекомендований обсяг кваліфікаційної роботи – 60-70 сторінок. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки. Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$.

Відгук наукового керівника на кваліфікаційну роботу.

Рецензія на кваліфікаційну роботу.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Текст кваліфікаційної роботи набирають на комп'ютері через 1,5 міжрядкові інтервали (29-30 рядків на сторінці), друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора Word – Times New Roman, розмір 14 мм. Поля: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху і знизу – 20 мм, абзац – 1,25 см. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки та лапок).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом навпроти кожної складової кваліфікаційної роботи проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінок кваліфікаційної роботи має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставиться. Нумерація сторінок проставляється, починаючи з першої сторінки «Вступу» (у відповідності до порядкового номеру сторінки).

На титульному аркуші зазначають повну назву міністерства, закладу вищої

освіти, випускової кафедри; тему роботи; дані про здобувача, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту. Скорочення у назвах міністерства, закладу вищої освіти та теми кваліфікаційної роботи не допускаються.

Текст основної частини кваліфікаційної роботи поділяють на розділи та підрозділи. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Складові кваліфікаційної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами. Через 2 інтервали друкують назву підрозділу, ще через 1 – текст підрозділу. Після тексту підрозділу через 2 інтервали – назву наступного підрозділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапку не ставлять.

Оформлення посилань на інформаційні джерела. Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, оскільки найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад [32, с. 85]).

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися

національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Оформлення допоміжних матеріалів (Додаток Г). Допоміжними матеріалами є: ілюстрації (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), формули, таблиці, додатки.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2. – другий рисунок першого розділу. Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією, відокремлених крапкою. Кожна ілюстрація відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому по тексту слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад «див. табл. 3.2».

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу та зазначають у крайньому правовому положенні над назвою таблиці. Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Кожна таблиця

відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номер формули зазначають на рівні формули у круглих дужках у крайньому правовому положенні, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули надають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «це» без двокрапки. Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком.

Додатки оформлюються як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток.

Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад, Додаток А. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

4. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Перевірка кваліфікаційної роботи на плагіат

Одним з головних критеріїв оцінювання кваліфікаційних робіт є самостійність їх виконання. Кваліфікаційна робота має бути перевірена на унікальність відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Дунайському інституті Національного університету «Одеська морська академія». Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюється у відповідності до вимог чинного законодавства.

Плагіат – це оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права»).

Види плагіату:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи як своєї;
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту, суть якого полягає в заміні слів (знаків), фразеологічних оборотів або пропозицій при використанні будь-якої авторської наукової праці (збереженої на електронних або паперових носіях, у тому числі розміщеної в мережі Інтернет);
- компіляція – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

Для перевірки на плагіат здобувач вищої освіти надає на кафедру

кваліфікаційну роботу на електронному носії у одному файлі форматів: *.doc, *.docx, *.rtf. Назва файлу подається у форматі «ПІБ_група» англійськими літерами.

При виявленні недостатнього рівня унікальності тексту кваліфікаційної роботи, який характеризується переважаючим у роботі обсягом недобросовісного запозичення матеріалів із досліджень інших авторів, робота знімається з захисту.

4.2. Попередній захист кваліфікаційної роботи і рецензування

Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі відноситься до контрольних заходів і спрямований на оцінювання рівня готовності роботи здобувача перед публічним захистом на засіданні екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

Кваліфікаційна робота, що містить всі матеріали, передбачені завданням, у встановлений в індивідуальному завданні термін, має бути надана на кафедру, на якій вона виконується, для попереднього розгляду на засіданні кафедри не пізніше ніж за два тижні до захисту.

Дата проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи встановлюється кафедрою.

Метою проведення попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі є перевірка:

- повноти змісту роботи відповідно наданого завдання;
- відповідності вимогам до структури та оформлення кваліфікаційної роботи;
- роботи на авторство і запозичення;
- наявності усіх супроводжуючих документів (відгук наукового керівника, підписи консультантів);
- готовності автора до захисту роботи на засіданні ЕК (вільне володіння матеріалом кваліфікаційної роботи, здатність надання відповідей на запитання

стосовно суті та результатів дослідження, наявність демонстраційного матеріалу для публічного захисту роботи).

До подання на підпис завідувачу кафедри для допуску до захисту, робота повинна містити підписи виконавця, наукового керівника роботи.

Після успішного попереднього захисту роботи, секретарю ЕК надаються письмовий відгук керівника та скріплена робота для отримання направлення на рецензію.

4.3. Публічний захист та критерії оцінювання

Захист кваліфікаційної роботи проходить публічно і відбувається з дотриманням наукової та педагогічної етики в умовах вимогливості, принциповості. Мова доповіді здобувача – українська. Під час захисту кваліфікаційної роботи здобувач використовує ілюстративний матеріал (таблиці, рисунки, графіки, тощо), який роздається членам ЕК та демонструється за допомогою слайдів, плакатів тощо.

Процедура захисту передбачає стисле викладення здобувачем вищої освіти результатів дослідження і відповідей на запитання членів ЕК. Оскільки в ході захисту оцінюються не тільки робота, а й якість самого захисту, то слід приділити увагу змісту та формі виступу, підготовці наочних матеріалів. Захист кваліфікаційних робіт здійснюється на публічному засіданні ЕК.

Порядок захисту кваліфікаційних робіт:

- секретарем ЕК оголошується склад екзаменаційної комісії;
- секретар ЕК оголошує ім'я та прізвище здобувача освіти, тему його кваліфікаційної роботи, наукові, творчі досягнення (за наявністю), рекомендацію кафедри;
- доповідь здобувача освіти у довільній формі по суті кваліфікаційної роботи;
- відповіді на запитання членів ЕК;
- оголошення секретарем ЕК відгуку наукового керівника або виступ

наукового керівника зі стислою характеристикою роботи здобувача;

- оголошення секретарем ЕК рецензії на роботу;
- відповіді здобувача на зауваження наукового керівника та рецензента.

заключне слово.

Мета доповіді здобувача – ознайомити членів державної екзаменаційної комісії з результатами свого дослідження. Рекомендується така послідовність виступу:

- тема кваліфікаційної роботи й обґрунтування її актуальності;
- мета і задачі, поставлені для дослідження і розкриття теми;
- результати проведених аналітичних досліджень;
- виявлені напрями і можливості оптимізації предмета дослідження;
- висновки кваліфікаційної роботи.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хв. Виступ має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного матеріалу, який роздається членам ЕК з метою наочніше проілюструвати ті чи інші твердження автора, зосередити на них увагу членів комісії. Після виступу процедура захисту продовжується у вигляді відповідей випускника на запитання членів комісії безпосередньо за тематикою і змістом представленої роботи. Після цього секретарем ЕК оголошуються відгук наукового керівника та рецензія. Загальна тривалість захисту – 20-30 хвилин. Результати захисту обговорюються на закритому засіданні ЕК. При прийнятті рішення щодо остаточної оцінки враховуються думки всіх членів комісії, а також наукового керівника і рецензента. При цьому до уваги береться як зміст самої роботи, так і загальна фахова підготовка здобувача, його виступ на захисті, а саме: змістовні аспекти кваліфікаційної роботи: актуальність і глибина обраної теми дослідження; багатогранність і сутність обґрунтованості пропозицій; практична спрямованість та адекватність запропонованих заходів реальним проблемам підприємства; ступінь самостійності проведення дослідження; загальний рівень презентації роботи: логічність, конкретність і переконливість доповіді; правильність відповідей на запитання; вміння аргументовано захистити свої розробки; вільне володіння

усною мовою, економічною термінологією, культурою презентації; якість підготовки та ілюстративна цінність наочного матеріалу. Рішення ЕК щодо оцінки захисту кваліфікаційної роботи оголошується в день захисту і в подальшому вноситься в диплом про вищу освіту.

Поради при підготовці тексту доповіді:

- використовувати прості слова і прості речення;
- повторювати іменники, уникати займенників;
- не зловживати цифрами: приводити їх рівно стільки, скільки вимагається для об'єктивного розгляду досліджуваної проблеми;
- уникати непотрібних цитат: слід викладати, передусім, власні судження.

За умови успішного виконання освітньо-професійної програми, яка включає захист кваліфікаційної роботи, здобувачу присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра і видається відповідний документ про освіту. Здобувач вищої освіти, який не захистив кваліфікаційну роботу, може бути допущений до повторного захисту протягом трьох років після завершення навчання відповідно до Положення про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти в НУОМА. Кваліфікаційна робота після захисту зберігається в ДІНУ«ОМА».

4.4. Загальні критерії оцінювання кваліфікаційної роботи

Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати вміння: логічно та аргументовано викладати матеріал; коректно використовувати статистичні, математичні та інші методи; проводити власні дослідження; володіти навичками узагальнення; формулювання висновків; працювати з інформаційними джерелами; ініціювати та обґрунтовувати інноваційні підходи та напрями вирішення задачі, що досліджується.

Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Кваліфікаційна робота, в якій розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано відповідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище ніж *«задовільно»*.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на *«добре»*.

Робота, в якій зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні дослідження, розрахунки і на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції може бути оцінена на *«відмінно»*.

Результати захисту кваліфікаційних робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи (ЄКТС) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX»); системи закладу освіти («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

За результатами публічного захисту кваліфікаційної роботи більшістю голосів екзаменаційна комісія приймає рішення щодо оцінки захисту і роботи (враховуючи відгук керівника, зовнішнього рецензента, зміст доповіді, відповіді на запитання).

У випадку незгоди з оцінкою на захисті кваліфікаційної роботи здобувач має право подати апеляцію на ім'я директора. Апеляція подається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Одеська морська академія». У випадку встановлення апеляційною комісією порушення процедури проведення атестації, яке вплинуло на результати

оцінювання, комісія пропонує директору скасувати відповідне рішення і провести повторне засідання екзаменаційної комісії у присутності представників комісії з розгляду апеляції.

Засідання апеляційної комісії проводиться в присутності здобувача.

Рішення апеляційної комісії є остаточним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про вищу освіту»: за станом на 28.05.2023 р. [Електронний ресурс] / Верховна рада України. - Офіц. вид. - Режим доступу до вид.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Наказ МОН України «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/073-Menedzhment.bakal.06.04.22.pdf>
3. ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання». Режим доступу: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Додаток А

Зразок оформлення титульної сторінки роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

Кафедра управління в
транспортній галузі

Іванов Іван Іванович
**ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ
ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

Кваліфікаційна робота бакалавра
зі спеціальності 073 «Менеджмент»

ОПП «Менеджмент в галузі морського та річкового транспорту»

Науковий керівник
старший викладач
Петров П.П.

Здобувач вищої освіти _____

Науковий керівник _____

Завідуючий кафедрою _____

Ізмаїл 202...

Додаток Б

*Зразок завдання на виконання роботи***ЗАВДАННЯ**

на розробку кваліфікаційної роботи за темою:

**ВДОСКОНАЛЕННЯ ТРАНСПОРТНО-ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИБИ
ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**

	Зміст окремих частин кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Фактично виконано
1	2	3	4
1	Мета роботи:		
2	Об'єкт дослідження:		
3	Предмет		
4	ВСТУП		
5	РОЗДІЛ 1.		
6	РОЗДІЛ 2.		
7	РОЗДІЛ 3.		
8	ВИСНОВКИ		
9	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ		
10	Анотація		
11	Формування ілюстративного матеріалу		
12	Відгук керівника		
13	Рецензування		
14	Дата захисту		

Здобувач вищої освіти

Керівник

Завідувач кафедри

*Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи***ЗМІСТ**

ВСТУП.....	с. 6
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ...	8
1.1. Транспортний комплекс як самостійна система в галузевій системі країни	8
1.2. Морський транспортний комплекс України.....	14
1.3. Параметри ефективного розвитку національного морського транспортного комплексу.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ.....	27
2.1. Стан та динаміка світового транспортного комплексу.....	27
2.2. Перспективи світових морських транспортних комплексів...	40
2.3. Аналіз вантажоперевезень України.....	44
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОГО МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТНОГО КОМПЛЕКСУ.....	50
3.1. Розвиток можливостей транспортної системи України за концепцією розвитку транспорту ЄС до 2050 року.....	50
3.2. Роль судноплавної компанії в морському транспортному комплексі країни	54
3.3. Економічна ефективність національного флоту.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	69

Зразок оформлення допоміжних матеріалів

Зразок оформлення таблиць

Таблиця 2.3

Динаміка ефективності використання основних виробничих фондів

Показники	Роки			Відхилення, 2019 р. від 2017 р., %
	2017	2018	2019	
Фондозабезпеченість, тис. од./га				
Фондоозброєність, тис. од./чол				
Фондовіддача				
Фондоємність				
Рівень рентабельності основних засобів, %				

Джерело: [39]

Зразок оформлення рисунків

Рис. 2.4. Динаміка перевалки вантажі через порти України за роками

Джерело: [5]